

OBOGATIMO TLA Z DOSEVKI

Dosevki so rastline, ki jih sejemo po pravilu glavnega posevka. Skupna lastnost vseh dosevkov je, da hitro rastejo ter dajo dosti zelene mase. Botanično so dosevki iz različnih družin rastlin. Iz nam že dobro znanih križnic (ogorščice, gorjušica, redkev, ...), trav (ljudke), metuljnic (detelje, lucerna, grašica) so dobrodošle rastline iz drugih družin, npr. facelija (iz družine vodolistnic) ter ajda iz družine dresnovk. Ločimo neprezimne in prezimne dosevke. Dosevke sejemo za podor, za krmo živalim, kot čebeljo pašo ter za prehrano ljudi. Sejemo jih v čisti setvi ali v različnih mešanica. Setve mešanic imajo mnoge pozitivne učinke, saj se rastline med seboj dopolnjujejo glede na sposobnost vezave dušika, na globino koreninskega sistema ter čas cvetenja.

Sejanje dosevkov ima veliko ugodnih vplivov na prst,

- *med drugim preprečuje izpiranje dušika v podtalnico.*
- *Dosevki z bogatim koreninskim sistemom povečujejo organsko maso ter mikrobiološko aktivnost tal.*

Obogatitev tal z organsko maso je izrednega pomena tam, kjer ne zaorjejo hlevskega gnoja oziroma slame. Tla postanejo bolj zračna in rahla, rast plevelov je ustavljena.

Dosevki kot vmesni člen zmanjšujejo škodljivi vpliv preozkega kolobarja.

S setvijo nekaterih dosevkov lahko zmanjšamo število škodljivcev, predvsem strun, ogorčic (nematod), polžev in uši.

OMEJIMO ŠTEVILO TALNIH ŠKODLJIVCEV (STRUN)

S podoravanjem bele gorjušice ob polnem cvetenju vnesemo v tla rastlinske ostanke. Pri razgradnji rastlinskih tkiv pride do sproščanja hlapljivih snovi, ki negativno vplivajo na škodljive organizme.

Metuljnice pa še dodatno bogatijo tla z dušikom.

Priprava tal in setev

Predsetveno pripravo tal opravimo takoj po žetvi, zato da ohranimo v tleh čim več vlage. Smiselna je direktna setev, minimalna obdelava z vrtavkasto brano ali plitvo oranje. Po setvi je za vse dosevke priporočljivo valjanje. Dosevke sejemo na ozko medvrstno razdaljo, in sicer ne več kot 25 cm. Križnice, trave in detelje sejemo plitvo – od 1 do 1,5 cm. Ostale metuljnice pa globlje, to je 3 do 4 cm. Setev opravimo z žitno sejalnico ali s trosilnikom mineralnih gnojil. Pri setvi s trosilnikom moramo seme zabranati v zemljo.

Bela gorjušica

Gnojenje

Rastna doba dosevkov je kratka, v tem času ustvarijo velik pridelek, zato jih je priporočljivo gnojiti. Ob setvi dognojimo glede na založenost tal in gnojenje predposevka ter na željen pridelek zelene mase. Gnojimo z okoli 60–80 kg P₂O₅/ha in 80–100 K₂O/ha. Sicer lahko potrebe po fosforju in kaliju pokrijemo že pri gnojenju glavnega posevka. Dušika dodamo 80–100 kg/ha. Gnojenje z dušikom je zlasti primerno za križnice, pri setvi metuljnic z dušikom ne gnojimo. Za prezimne dosevke lahko odmerek dušika razdelimo na dva dela.

Simona Horvat, univ. dipl. ing.

DOSEVKI - IZBIRA RASTLINE

Dosevek sejemo glede na namen uporabe. V preglednici so prikazani najpogostejši.

Dosevek	Čas setve	Prezimnost	Namen	Setveni odmerek kg/ha
ajda	julij	ne	čebelja hrana	paša, 70–80
aleksandrijska detelja	do konca julija	ne	čebelja krma	paša, 25–30
abesinska gizotija/mungo	julij, avgust	ne	podor	10
bela detelja	marec–april, avgust	julij–da	krma	10–15
bela gorjušica	julij–avgust	ne	podor, naravno razkuževanje tal	20–25
črna detelja	marec–april, avgust	julij–da	krma	30–35
facelija	junij–julij	ne	čebelja podor	paša, 10–16
inkarnatka	julij–september	da	podor, krma	20–30
lucerna	marec–april, avgust	julij–da	krma, podor	35
oljna redkev	julij–avgust	ne	podor	25–30
ozimna grašica	julij–avgust	da	podor, krma	100–130
meliorativna redkev	avgust–september	ne	podor	8
mnogocvetna ljujka	julij–september	da	krma	30–50
krmna ogrščica	julij–september	da	podor, krma	10–15
krmna repica	julij–oktober	da	podor, krma	15–20
krmni ohrovt	avgust	da	krma	4–5
koleraba	konec julija	da	krma, hrana	3–5
proso	maj–avgust	ne	krma, hrana	30–40
strniščna repa	konec julija	da	krma, hrana	2–3
sudanska trava	maj–julij	ne	podor, krma	20–30

Mešanice dozevkov lahko sestavimo sami iz posameznih vrst rastlin. Pogosteje se odločimo za nakup že pripravljenih mešanic, ki jih ponudijo sem. hiše, npr. razne travno-deteljne mešanice, Landsberška mešanica/Grašljinka/ Agrosaat 6, Boni, Früh in druge.